

SANDEFJORD
KOMMUNALE
PENSJONSKASSE

ÅRSRAPPORT 2018

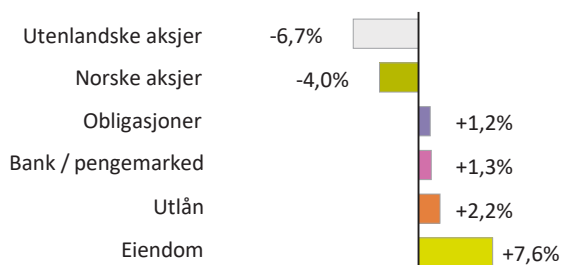
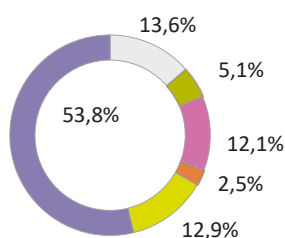
INNHOLD

Nøkkeltall	04
Styrets beretning	05
Resultat	12
Balanse	13
Kontantstrømoppstilling	14
Noter	15
Aktuarerklæring	28
Revisors beretning	29
Analytisk informasjon	31

NØKKELTALL

	2018	2017	2016
Arbeidsgivers premiesats	9,66 %	9,66 %	9,08 %
Premieinntekter (mill. kr)	233,5	226,4	146,1
Pensjonsutbetalinger (mill. kr)	108,7	92,3	65,9
Kollektivporteføljen pr 31.12 (mill. kr)	3 507	3 353	2 222
Kollektivportefølje - verdijustert avkastning	0,6 %	7,1 %	5,1 %
Stresstest 1 - utnyttelsesgrad	63 %	73 %	93 %
Stresstest 2 - utnyttelsesgrad	47 %	42 %	58 %
Dekningsgrad - solvensmargin	317 %	307 %	242 %
Adm.kostnad / gj.snittlig forv.kapital	0,25 %	0,21 %	0,30 %
Antall yrkesaktive	4 474	4 306	2 962
Antall oppsatte rettigheter	8 791	8 388	6 340
Antall pensjonister	2 517	2 374	1 708
-herav alderspensjonister	1 565	1 456	1 026
-herav AFP	141	140	130
-herav uførepensjonister	580	562	403
Antall medlemmer totalt	15 782	15 068	11 010

PORTEFØLJE OG AVKASTNING 2018

STYRETS BERETNING

Visjon og formål

Sandefjord kommunale Pensjonskasse (SkP) skal levere tariffbestemt tjenstepensjon til Sandefjord kommune og deres tilknyttede foretak. Dette vil vi gjøre på en profesjonell og effektiv måte, med en nærhet og tilgjengelighet ingen andre kan tilby, med det formål å være den foretrukne pensjonsleverandøren for Sandefjord kommune.

SkP har som mål å forvalte pensjonsmidlene på en trygg og god måte slik at arbeidsgivers pensjonskostnader holdes så lave som mulig.

SkP garanterer medlemmene en alderspensjon på 66 prosent av lønn (inntil 12 ganger Folketrygdens grunnbeløp), forutsatt full opptjening. Full opptjening oppnås etter 30 år i full stilling. Alderspensjonen levealderjusteres iht Hovedtariffavtalen. SkP yter i tillegg ektefellepensjon, barnpensjon og uførepensjon som beskrevet i Hovedtariffavtalen.

Virksomheten

Sandefjord kommunale Pensjonskasse ble opprettet i 1926 av Sandefjord kommune og skal yte pensjon til medlemmene og til deres etterlatte i henhold til Hovedtariffavtalen.

Kommunene Sandefjord, Stokke og Andebu slo seg sammen til én kommune med virkning 1.1.2017. Som en konsekvens av dette fusjonerte Sandefjord kommunale Pensjonskasse med de kommunale pensjonskassene i Stokke og Andebu. Pensjonskassen er lokalisert i tidligere Stokke rådhus, med besøksadresse Nygaards Allé 1, 3160 Stokke.

SkP har konsesjon fra Finanstilsynet og står under deres tilsyn. SkP er medlem av bransjeorganisasjonen Pensjonskasseforeningen samt KS Bedrift.

Årsberetning og årsregnskap er avlagt under forutsetning om fortsatt drift.

Etiske retningslinjer

SkP ønsker å forvalte pensjonsmidlene i samsvar med FNs Global Compact, et avtaleverk for å praktisere etiske retningslinjer i forvaltningen.

Medlemsforetak

Følgende kommunale og tilknyttede virksomheter har sin tjenstepensjonsordning i SkP:

Sandefjord kommune
Sandefjord Bredbånd
Andebu Legesenter
Sandefjord kommunale Pensjonskasse

Pensjonsrettigheter for tidligere ansatte i Sandefjord Distriktsrevisjon er innarbeidet i Sandefjord kommune sin bestand.

Premie knyttet til pensjonsforpliktelser for tidligere ansatte i Larvik og Sandefjord Alarmsentral (LSA) dekkes av Overføringsavtalens Sikringsfond.

Ledelse og organisasjon

Pensjonskassen er en selvstendig juridisk enhet med eget styre. Styret er pensjonskassens øverste organ. Valgperioden for styret følger kommunevalgperioden. Styret har i perioden 01.01.2018-31.12.2018 bestått av:

Medlem		Verv	Personlig varamedlem	
Erling Fredrik Sørhaug	H	Leder	Liv Karto	H
Vidar Andersen	FRP	Nestleder	Cathrine Andersen	FRP
Grethe Østgård	H	Styremedlem	Lars Viggo Holmen	H
Bjørn Orerød	A	Styremedlem	Nina Brodahl	MDG
Grethe Wiig Andersen	UAVH	Styremedlem	Erland Buøen	UAVH
Liv Krossøy	Ans.repr.	Styremedlem	Vibeke Bredal	Ans.repr.
Anne Merete Sørensen *)	Ans.repr.	Styremedlem	John-Ole Engnes *)	Ans.repr.

*) Fagorganisasjonene utnevnte 18. januar 2018 nytt medlem, Anne Merete Sørensen, som følge av Arne Antonsens bortgang, og nytt varamedlem, Johan-Ole Engnes som ny vararepresentant for Sørensen som rykket opp som fast medlem.

Det ble i 2018 avholdt totalt 7 (2017: 11) styremøter og behandlet 74 (2017: 97) saker. Revisor og aktuar var tilstede samtidig i to av styremøtene i 2018. I henhold til lovverket avholdt styret møte med revisor uten administrasjonen tilstede.

Administrasjon

Pensjonskassen hadde ved årets slutt fem ansatte, daglig leder, finanssjef og tre saksbehandlere, tilsvarende 5,0 årsverk. Pensjonskassen har utkontraktert IT, regnskap, og pensjonsutbetaling til Sandefjord kommune. Gabler Pension Service AS er pensjonskassens aktuar. Mercer AS er pensjonskassens finansrådgiver og BDO AS er oppnevnt av kommunestyret som revisor for pensjonskassen.

Likestilling, arbeidsmiljø og ytre miljø

I administrasjonen er kvinneandelen 80 prosent. Pensjonskassens syv styremedlemmer blir valgt i hht finansforetaksloven hva gjelder representasjon av begge kjønn i styret. Fem av medlemmene blir valgt av Sandefjord kommunestyret hvorav en uten tilknytning til Sandefjord kommune, to nomineres og velges av pensjonskassens egne medlemmer. Styret har en kvinneandel på 43 prosent. Det er ikke iverksatt konkrete tiltak for å fremme likestilling.

Sykefraværet i SkP var i 2018 på 18,7 prosent (2017: 3,9 prosent). Det høye sykefraværet skyldes en langtidssykemeldt som var syk hele 2018. Det har ikke inntruffet noen yrkesskader i løpet av året og arbeidsmiljøet anses som godt. Virksomheten forurensar ikke miljøet.

Premier, medlems- og pensjonistbestand

Premier

De samlede premieinntektene var i 2018 på 233,5 mill (2017: 226,4 mill). Den ordinære pensjonspremien var 9,66 prosent, (2017: 9,66 prosent) av pensjonsgrunnlaget og 2,0 prosent medlemmenes premie.

Medlemsbestand

Medlemskap i pensjonskassen er obligatorisk for alle ansatte i foretakene, med unntak av undervisningspersonalet (i SPK) og sykepleierne (i KLP). Tabellen nedenfor er basert på aktuarens tall:

Antall medlemmer	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2016
Aktive (betalende) medlemmer	4 474	4 306	2 962
Oppsatte rettigheter (fripoliser) over 3 år	1 382	1 465	1 057
Oppsatte rettigheter (fripoliser) mindre enn 3 år	7 409	6 923	5 283
Sum aktive og fratruddte	13 265	12 694	9 302

Oppsatte rettigheter under 3 år kommer ikke til utbetaling med mindre vedkommende fortsetter i annen stilling hos en arbeidsgiver som er tilknyttet Overføringsavtalen.

Pensjonistbestand

Totalt antall pensjonister økte i 2018 med 143 personer. Økningen utgjør 6,0 prosent og er først og fremst innenfor gruppen alderspensjonister (+109).

Antall pensjonister	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2016 *)
Alderspensjonister (eks AFP)	1 565	1 456	1026
Etterlattepensjonister	222	205	140
Barnepensjoner	9	11	9
Uførepensjonister	580	562	403
AFP65-66 år	69	69	**]
AFP62-64 år (arbeidsgivers kostnad)	72	71	**]
Antall pensjonister totalt	2 517	2 374	1 708

*) Tall fra Sandefjord før fusjonen.

**]) AFP65-66 og AFP62-64 var ikke skilt ut som egen gruppe i 2016, men inngikk i gruppen alderspensjonister.

Totalt utbetalte pensjoner ble i 2018 111,2 mill inkl. avsetning til erstatningsreserven (2017: 146,2 mill). Beløpet i 2017 inneholder flytteoppgjør for Andebu og Stokke kirkelige Fellesråd og Vear med 53,9 mill.

Forsikringsteknisk oppgjør

Forsikringstekniske oppgjøret (FTO) beregnet av aktuaren viser at pensjonskassens brutto premiereserve er 2 955 mill ved utgangen av året (2017: 2 807 mill) beregnet med gjeldende tariff. Årets pliktige avsetninger til premiereserve, inklusiv flytteoppgjør, ble 142,6 mill (134,5 mill), administrasjonsreserven 3,1 mill (3,5 mill) og erstatningsreserven 2,5 mill (0,0 mill). Pensjonskassen er fullt oppreservert.

Markedsutvikling

Oljeprisen steg fra fra 67 USD/fat ved inngangen til årets toppnotering i begynnelsen av oktober på ca. 86 USD/fat. Gjennom fjerde kvartal gikk prisen betydelig ned og endte på ca. 54 USD/fat, en nedgang på hele 35 prosent fra årets topp og 20 prosent siden årets start.

Den norske kronen svekket seg med hele 6 prosent mot amerikanske dollar og ca 1 prosent mot Euro gjennom året. Dette bidro til å gi globale aksjefond uten valutasikring en noe bedre avkastning enn aksjefond med valutasikring.

Aksjemarkedene så ved utgangen av tredje kvartal ut til å skulle gi meget positiv avkastning også i 2018. I siste kvartal slo imidlertid frykt for handelskrig og lavere global vekst inn, i kombinasjon med lavere risikovilje blant investorene. De globale markedene (MSCI World) avsluttet året ned (- 7 prosent) målt i lokal valuta og -3 prosent for en investor med sikring til norske kroner.

På Oslo Børs endte hovedindeksen (OSEBX) ned med 1,8 prosent. Sjømatselskaper trakk opp, mens spesielt Norsk Hydro trakk ned. Indeksen gikk ca. 15 prosent ned i fjerde kvartal.

Rentenivået trakk oppover i årets tre første kvartaler. Lavere risikovilje og frykt for lavere vekst meførte dels at risikofri statsrente gikk ned og dels at kredittpåslagene gikk opp («spreadutgang») i fjerde kvartal. Den siste effekten trakk ned avkastningen for rentefond med selskapsobligasjoner.

Kapitalforvaltning

Aktivaallokering

Kundeporteføljen er investert i aksjefond, eiendomsfond og egne bygg, ulike rentebærende papirer samt utlån til egne medlemmer. Fordelingen på de ulike aktivaklassene var pr. 31.12 slik:

Aktivaallokering	2018	2017	2016
Norske aksjer	5,1 %	4,8 %	4,7 %
Utenlandske aksjer	13,6 %	17,2 %	15,7 %
Obligasjoner	53,8 %	53,3 %	52,4 %
Eiendom	12,9 %	12,7 %	10,5 %
Utlån	2,5 %	3,2 %	3,5 %
Bank / pengemarked	12,1 %	8,8 %	13,2 %
Kundeporteføljen totalt	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Dette er nær styrets strategiske allokering og i tråd med Kapitalforvaltningsforskriften.

Avkastning

Tidsvektet avkastning etter forvaltningskostnader for kundeporteføljen ble 0,6 prosent i 2018 (7,1 prosent), noe som er 0,7 prosent bedre enn de vektete referanseindeksene. Avkastningen for de ulike aktivaklassene fordeler seg slik:

Avkastning	2018	2017	2016
Norske aksjer	-4,0 %	19,0 %	14,2 %
Utenlandske aksjer	-6,7 %	17,1 %	8,8 %
Obligasjoner	1,2 %	2,9 %	3,3 %
Eiendom	7,6 %	15,3 %	10,0 %
Utlån	2,2 %	2,2 %	2,7 %
Bank / pengemarked	1,3 %	1,3 %	1,9 %
Totalavkastning	0,6 %	7,1 %	5,1 %

Finansiell risikostyring

Pensjonsutbetalingene finansieres gjennom innbetalt premie fra ansatte og arbeidsgiver samt gjennom den avkastningen som oppnås ved forvaltningen av midlene.

Størrelsen på de framtidige utbetalinger bestemmes blant annet av reallønnsvekst og inflasjon. Utfordringen i kapitalforvaltningen er derfor å oppnå en avkastning på midlene som på sikt blir minst like stor som økningen i neddiskonterte framtidige utbetalinger. Det er en klar sammenheng mellom den langsiktige avkastningen som oppnås og den risiko som tas. Historisk sett har aksjer gitt meravkastning sammenlignet med rentebærende verdipapirer, men avkastningen svinger mer og har således høyere risiko. Forutsetningen for å være investert i aksjemarkedet må derfor være tilstrekkelig bufferkapital til å møte slike svingninger.

Organisering og overvåking av risikostyringen

Pensjonskassen tilstreber å bygge opp økonomiske buffere til å tåle både et verdifall i obligasjonsporteføljen som følge av renteoppgang og et generelt kursfall i aksjemarkedene. Finanstilsynet kom i 2008 med nye stresstestbefalinger (stresstest I og II) som sist ble endret for 4. kvartal 2011. Pensjonskassen vurderer disse stresstestene til å være dekkende for virksomheten og pensjonskassens plasseringer. Det redegjøres for egenkapitaldekning og buffersituasjon kvartalsvis. Lovpålagt uavhengig kontroll er implementert.

I risikostyringsarbeidet bruker pensjonskassen et elektronisk rapporteringsverktøy levert av Mercer som beregner avkastning og risiko for både delporteføljer og totalporteføljen.

Risiko

Pensjonskassen vurderer sin risikobærende evne ved hjelp av tre analyser og måltall, som utarbeides av uavhengig ekstern rådgiver og rapporteres til Styret kvartalsvis. De rapporteres også til Finanstilsynet iht lovpålagte frister.

Solvensmargin.

Solvensmarginkapitalen må lovmessig utgjøre minst 4 prosent av forsikringsfond med fradrag av 50 prosent av tilleggsavsetninger og med ytterligere enkelte mindre justeringer. Dekningsgraden uttrykker forholdet kapital / krav.

Stresstest I.

Stresstest I vurderer forpliktelsene til virkelig verdi og er en forenklet versjon av metodikken i Solvens II. Utnyttelsesgraden er definert som stresstesttap / bufferkapital. Finanstilsynet har så langt vurdert at en utnyttelsesgrad høyere enn 200 prosent indikerer høy risiko som vil bli fulgt opp særskilt.

Stresstest II.

Stresstest II skal belyse pensjonskassens evne til å oppfylle gjeldende soliditets- og sikkerhetskrav gjennom en analyse av beregnede årlige tap innenfor 95 prosent konfidensintervall. Dette sees opp mot en nærmere definert bufferkapital. Finanstilsynet anser at en bufferkapitalutnyttelse over 150 prosent utgjør en betydelig risiko.

I tabellen under oppsummeres disse ulike indikatorene:

	31.12.2018	31.12.2017	Tilfredsstillende grenseverdi
Solvensmargindekningsgrad	317 %	307 %	> 100 %
Stresstest I: Utnyttelsesgrad	63 %	73 %	< 200 %
Stresstest II: Utnyttelsesgrad	47 %	42 %	< 150 %

Pensjonskassen mottar hvert år egenkapitalinnskudd fra Sandefjord kommune. Pensjonskassen ble i august tilført 25,75 mill kroner i ny egenkapital. Videre ble det i forbindelse med et flytteoppgjør fra KLP i oktober overført egenkapital på kr. 32 651.

Årets resultat og resultatdisponering

Pensjonskassen oppnådde i 2018 et samlet resultat før disponering på 71,6 mill (47,7 mill), oppsummert i tabellen på neste side. Det er resultatet i kollektivporteføljen på 68,3 mill som er gjenstand for styrets disponering.

Resultatelementer(mill)	2018	2017
Renteresultat	28,3	33,5
Risikoresultat	36,3	0,0
Administrasjonsresultat	2,4	2,5
Rentegarantipremien	1,4	2,0
Resultat i kundeporteføljen	68,3	38,0
Resultat i selskapsporteføljen	3,2	9,7
Samlet resultat	71,6	47,7

Av resultatet i kundeporteføljen skal administrasjonsresultatet på 2,3 mill og rentegarantipremien på 1,4 mill gå til egenkapitalen. Renteresultatet på 29,2 mill kan disponeres til tilleggsavsetninger og/eller premiefond, mens risikoresultatet på 36,6 mill kan disponeres inntil 50 prosent til risikoutjevningssfond og til premiefond. Resultatet i selskapsporteføljen skal gå til egenkapitalen.

Årets resultat er av styret disponert slik:

Disponering (mill)	2018	2017
Tilført egenkapital - opptjent egenkapital	7,0	14,2
Tilført risikoutjevningssfond	0,0	0,0
Tilført tilleggsavsetninger	0,0	0,0
Tilført premiefond	64,6	33,5
Totale disponeringer	71,6	47,7

Fremtidsutsikter

Styret er tilfreds med årets resultat som tross en svak finansiell utvikling i 4. kvartal, endte på +0,6 prosent. Det lave rentenivået er fortsatt en utfordring i forhold til å oppnå tilstrekkelig avkastning med akseptabel risiko.

Det vil i 2019 være krevende oppgaver knyttet til implementering av ny offentlig tjenestepensjon og AFP. Dette vil stille krav til endringer både i pensjonsberegningssystemet Kompas og rådgivningen til medlemmene. De endringer som nå er avklart i ny offentlig tjenestepensjon er innarbeidet i pensjonsberegningssystemet. Det er innført nytt solvensregelverk for pensjonskasser fra 01.01.2019 og styret anser at SkP er godt forberedt på det nye regelverket.

Sandefjord, 27. mars 2019

Vidar Andersen
nestleder

Erling Fredrik Sørhaug
styreleder

Grethe Østgård
styremedlem

Bjørn Orerød
styremedlem

Liv Krøssøy
styremedlem

Anne Merete Sørensen
styremedlem

Grethe Wiig Andersen
styremedlem

Irene Ormestad
daglig leder

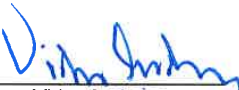
RESULTAT

TEKNISK REGNSKAP	Note	2018	2017
1. Premieinntekter			
1.1 Forfalte premier, brutto (årets premie)	2	232 382 803	226 511 841
1.2 - Avgitte gjenforsikringspremier	2	-116 500	-94 308
1.3 Flytting fra andre forsikringselskaper	26	1 210 500	0
<i>Sum premieinntekt for egen regning</i>	2	233 476 803	226 417 533
2. Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen			
2.2 Renteinntekt og utbytte mv på finansielle eiendeler	3	56 797 237	61 064 130
2.3 Netto driftsinntekt fra eiendom	12	5 654 307	5 513 825
2.4 Verdiendringer på investeringer			
2.4.1 Verdiendringer på aksjer, andeler eiendomsfond	5	-81 348 184	102 073 071
2.4.2 Verdiendringer rentebærende verdipapirer	5	-9 799 284	8 123 095
2.4.3 Verdiendringer eiendomsfond	5	7 727 742	16 610 429
2.4.4 Verdiendring investeringseiendom	12	5 000 000	19 000 000
2.5 Realisert gevinst og tap på investeringer	6	35 425 689	19 335 003
<i>Sum netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen</i>		19 457 508	231 719 553
5. Erstatninger (pensjoner)			
5.1 Utbetalte pensjoner	7	-108 727 472	-92 314 837
5.2 Endring i erstatningsavsetninger	8	-2 500 000	0
5.3 Ovf. av premiereserve og tilleggsavsetn. til forsikringselskaper		0	-53 923 826
<i>Sum pensjoner</i>		-111 227 472	-146 238 663
6. Resultatførte endr. i forsikr.forpliktelsler - kontraktsfastsatte forpliktelsler			
6.1 Endring i premiereserve	8	-141 407 179	-188 424 257
6.1.1 Endring i premiereserven, adm.res. - flytting fra annen ordning	8, 26	-1 210 500	53 923 826
6.1.3 Avsetning til administrasjonsreserven	8	-3 135 703	-3 520 623
6.2 Endring i tilleggsavsetninger	9	-169 530	0
6.3 Endringer i kursreguleringsfond	9	83 419 725	-126 806 594
6.4 Endring i premiefond, pliktig rente	9, 10	-496 561	-538 017
6.5 Overørt tilleggsavsetninger mm fra andre forsikringsordninger	26	169 530	0
<i>Sum resultatførte endr. i forsikr.forpl. - kontraktsfastsatte forpliktelsler</i>		-62 830 218	-265 365 665
8. Midler tilordnet forsikringskontraktene			
8.1 Overskudd på avkastningsresultatet (til TA og/eller PF)	10	-28 261 033	-33 461 159
8.2 Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene (til RUF og/eller PF)	10	-36 336 734	0
<i>Sum midler tilordnet forsikringskontraktene</i>		-64 597 767	-33 461 159
9. Forsikringsrelaterte driftskostnader			
9.1 Forvaltningskostnader		-1 045 281	-1 055 034
9.2 Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader	11	-9 499 934	-7 523 892
<i>Sum forsikringsrelaterte driftskostnader</i>		-10 545 215	-8 578 926
11 Resultat av teknisk regnskap		3 733 639	4 492 672
IKKE-TEKNISK REGNSKAP			
12 Netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen			
12.2 Renteinntekt og utbytte mv på finansielle eiendeler		7 704 764	87 336
12.4 Verdiendringer på investeringer	14	-4 471 558	-2 026 654
12.5 Realisert gevinst og tap på investeringer		0	11 662 915
<i>Sum netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen</i>		3 233 206	9 723 596
15 Resultat av ikke-teknisk regnskap		3 233 206	9 723 596
16 Resultat før skattekostnader		6 966 845	14 216 269
17 Skattekostnader	13	0	0
20 TOTALRESULTAT		6 966 845	14 216 269

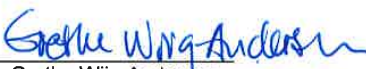

BALANSE

EIENDELER	Note	31.12.2018	31.12.2017
2 Eiendeler i selskapsporteføljen			
2.4 Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi, aksjer og andeler			
2.4.1 Aksjer og andeler		0	0
2.4.2 Rentebærende verdipapirer	14	282 625 135	279 418 980
3.2 Andre fordringer	15	6 922 470	18 233 749
3.3 Overfinansiert pensjonsforpliktelse	23	1 069 849	1 288 523
4.2 Kasse, bank	16	2 856 913	2 843 081
<i>Sum eiendeler i selskapsporteføljen</i>		293 474 367	301 784 333
6 Eiendeler i kundeporteføljene			
6.1 Investerings eiendommer	12	102 500 000	97 500 000
6.3 Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost			
6.3.1 Investeringer som holdes til forfall	17	146 866 649	215 239 012
6.3.2 Utlån	18	86 294 082	107 071 529
6.4 Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi			
6.4.1 Aksjer og andeler	21	1 009 055 781	1 064 921 617
6.4.2 Rentebærende verdipapirer	21	2 003 227 665	1 815 860 325
6.4.5 Andre finansielle eiendeler (bank)	21	159 314 260	52 703 049
<i>Sum investeringer i kollektivporteføljen</i>		3 507 258 439	3 353 295 532
SUM EIENDELER		3 800 732 806	3 655 079 865
EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSE			
10 Innskutt egenkapital	Egen oppstill.	210 940 208	185 157 557
11 Opptjent egenkapital			
11.1 Risikoutjevningfond	Egen oppstill.	51 117 520	51 117 520
11.2 Annen opptjent egenkapital	Egen oppstill.	83 850 129	76 883 284
<i>Sum opptjent egenkapital</i>		134 967 649	128 000 804
13 Forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser			
13.1 Premiereserve (inkl. admreserve, erstatningsreserve)	8	2 955 452 173	2 807 198 791
13.2 Tilleggsavsetninger	9	147 087 098	146 917 568
13.3 Kursreguleringsfond	9, 22	265 609 851	349 029 576
13.4 Premiefond	9	69 642 913	35 634 088
<i>Sum forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser</i>	9	3 437 792 035	3 338 780 023
15 Avsetninger for forpliktelser			
15.1 Pensjonsforpliktelser	23	0	0
15.2 Forpliktelser ved skatt (finansskatt)		31 256	9 501
<i>Sum avsetninger for forpliktelser</i>		31 256	9 501
16 Forpliktelser - andre forpliktelser	25	17 001 658	3 131 981
SUM EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSE		3 800 732 806	3 655 079 865

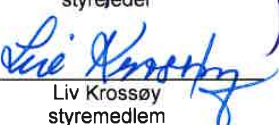

Vidar Andersen
nestleder

Bjørn Orerød
styremedlem

Grethe Wiig Andersen
styremedlem

Sandefjord, 27. mars 2019

Erling Fredrik Sørhaug
styreleder

Liv Krossøy
styremedlem

Grethe Østgård
styremedlem

Anne Merete Sørensen
styremedlem

Irene Ormestad
daglig leder

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

	2018	2017
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter:		
Innbetalte premier	213 541 904	141 241 952
Utbetalte pensjoner inkl. utbet. ihht. overf. avt.	-112 204 026	-157 760 729
Innbetalinger - ihht. overføringsavtalen	17 227 574	11 373 149
Utbetaling til leverandører av varer og tjenester	-5 289 347	-7 123 167
Utgifter til ansatte, styret, arb.giveravg. mm.	-5 376 767	-2 230 851
Endr. vedr. skyldig AGA, FP mv. - lønn og pensjon	129 453	-2 813 317
Betalt skatt	21 756	-63 040
Netto kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter	108 050 547	-17 376 003
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter:		
Netto inn/utbet. anleggsobligasjoner	66 000 000	92 000 000
Netto inn-/utbetaling av lån (+ = innb., - er utbet.)	20 696 830	13 619 144
Netto inn-/utbet. v/salg/kjøp av aksjer og andeler	-174 366 218	-145 163 730
Netto inn-/utbet. v/salg/kjøp av obligasjoner	-12 064 875	-159 669 728
Netto driftsinntekt eiendom	5 654 307	5 513 825
Innbetaling av renter og utbytte	66 871 800	58 705 438
Netto likviditetsendring fra finansiering	-27 208 156	-134 995 051
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter:		
Innbetaling av egenkapitalinnskudd	25 782 651	7 800 000
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	25 782 651	7 800 000
Beholdning kasse, bank pr 01.01.	55 546 131	130 578 959
Tilført fra Stokke kommunale Pensjonskasse ved fusjon		45 518 075
Tilført fra Andebu kommunale Pensjonskasse ved fusjon		24 020 151
Sum fusjonert kontantbeholdning 01.01. - fusjonert kasse	55 546 131	200 117 185
Netto endring i kasse, bank	106 625 042	-144 571 054
Beholdning av bankinnskudd, kontanter og lign. pr 31.12.	162 171 173	55 546 131
Herav kundeportefølje pkt.6.4.5	159 314 260	52 703 049
Herav selskapsportefølje pkt. 4.2	2 856 913	2 843 082

OPPSTILLING OVER EGENKAPITALEN PR. 31.12.2018

	Innskutt egenkapital	Opptjent egenkapital	Risiko-utjevn.fond	Sum selskapskapital
Inngående balanse 01.01	185 157 557	76 883 284	51 117 520	313 158 361
Innskutt egenkapital fra kommunen	25 750 000			25 750 000
Flytteoppgjør	32 651			32 651
Endring gjennom året				0
Årets disponering av resultatet		6 966 845		6 966 845
Sum utgående balanse 31.12	210 940 208	83 850 129	51 117 520	345 907 857

NOTER

Noter til årsregnskapet 2018

1 Regnskapsprinsipper.

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med Forskrift om årsregnskap for pensjonsforetak av 20. desember 2011 samt Lov om årsregnskap m.v. av 17. juli 1998. I henhold til årsregnskapsforskriften kapittel 3 innregnes og måles finansielle instrumenter, eiendom og ytelser til ansatte i samsvar med IFRS.

For regnskapsposter som ikke er særskilt regulert i årsregnskapsforskriftens kapittel 3 anvendes det bestemmelsene for innregning og måling i Regnskapslovens kapittel 4 og 5.

For innregning av driftsmidler og skatter anvendes Regnskapsloven kapittel 5 og tilhørende god regnskapsskikk (GRS).

Selskaps- og kollektivportefølje

Pensjonskassen har allokert hver eiendel til sin spesifikke portefølje og forvalter de to porteføljene separat.

Finansielle instrumenter

Finansielle instrumenter innenfor virkeområdet til IAS 39 klassifiseres i følgende kategorier: 1) Virkelig verdi med verdiendringer over resultatet, 2) holdt til forfall, 3) utlån og fordringer og 4) tilgjengelig for salg og andre forpliktelser.

Finansielle instrumenter til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet

Finansielle instrumenter som holdes med formål om å selge eller kjøpe tilbake på kort sikt, finansielle instrumenter som inngår i en portefølje og hvor det er beviselig er spor av kortsiktig gevinstrealisering, er klassifisert som holdt for handelsformål. Disse instrumentene inngår i kategorien finansielle instrumenter regnskapsført til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet, sammen med finansielle instrumenter som kvalifiserer for, og er utpekt som, instrumenter regnskapsført til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet.

IAS 39.9b åpner for regnskapsføring av en finansiell eiendel til virkelig verdi over resultatet dersom den finansielle eiendel når den førstegangsinnregnes, øremerkes av foretaket til virkelig verdi over resultatet.

Pensjonskassen ønsker å vurdere alle finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultat i samsvar med virkelig verdi opsjonen dersom det ikke ved innregning er besluttet noe annet. IAS 39.9b angir vilkårene for anvendelse av virkelig verdi opsjonen. Det sentrale grunnlaget for anvendelse av virkelig verdi opsjonen er at en gruppe finansielle eiendeler, finansielle forpliktelser eller begge deler forvaltes på grunnlag av virkelig verdi og at inntjeningen vurderes etter samme prinsipp. Dette må også være i samsvar med en dokumentert kapitalforvaltningsstrategi og at informasjonen internt og mellom nøkkelpersoner gis på dette grunnlag.

Pensjonskassen har utarbeidet en kapitalforvaltningsstrategi i samsvar med kravene i kapitalforvaltningsforskriften. Porteføljen av verdipapirer forvaltes i samsvar med denne strategien og rapporteringen til styret og daglig leder skjer til virkelig verdi.

Investeringer holdt til forfall

Finansielle eiendeler med faste eller bestembare kontantstrømmer og bestemt innløsningsdato der pensjonskassen har intensjon om og evne til å holde investeringen til forfall, er klassifisert som investeringer holdt til forfall. Investeringer holdt til forfall, lån og fordringer samt andre forpliktelser regnskapsføres til amortisert kost.

Utlån og fordringer

Finansielle eiendeler med faste eller bestembare kontantstrømmer, som ikke er notert i et aktivt marked, er klassifisert som utlån og fordringer.

Tilgjengelig for salg

Alle andre finansielle eiendeler er klassifisert som tilgjengelig for salg. Pensjonskassen har ingen slike eiendeler.

Finansielle eiendeler klassifisert som tilgjengelig for salg og holdt for handelsformål regnskapsføres til virkelig verdi som observert i markedet på balansedagen uten fradrag for kostnader knyttet til salget.

Andre forpliktelser

Finansielle forpliktelser som ikke faller inn i kategorien holdt for handelsformål og som ikke er utpekt som til virkelig verdi med verdiendringer mot resultatet er klassifisert som andre forpliktelser.

Investeringseiendom

Pensjonskassen eier Stokke kommunehus og en hytte på Høk, Dagalifjell. Eiendommene regnskapsføres til virkelig verdi som tilsvarer antatt markedsverdi innhentet fra uavhengig takstmann, se note 12.

Endringer i virkelig verdi på finansielle instrumenter klassifisert som holdt for handelsformål eller som utpekt som til virkelig verdi med verdiendringer mot resultatet, resultatføres og presenteres under netto inntekter fra investeringer.

NOTER

Nedskrivninger av finansielle eiendeler

Finansielle eiendeler vurdert til amortisert kost nedskrives når det ut fra objektive bevis er sannsynlig at instrumentets kontantstrømmer er blitt påvirket i negativ retning av en eller flere begivenheter som har inntrådt etter førstegangs regnskapsføring av instrumentet. Nedskrivningsbeløpet resultatføres. Dersom årsaken til nedskrivningen i en senere periode bortfaller, og bortfallet kan knyttes objektivt til en hendelse som skjer etter at verdifallet er innregnet, reverseres den tidligere nedskrivningen. Reverseringen skal ikke resultere i at den balanseførte verdien av den finansielle eiendelen overstiger beløpet for det som amortisert kost ville ha vært dersom verdifallet ikke var blitt innregnet på tidspunktet da nedskrivningen blir reversert. Reversering av tidligere nedskrivning presenteres som inntekt.

Forsikringsmessige forhold og -avsetninger

Biometrisk tariff

Pensjonskassen legger dødelighetstariff K2013 og uføretariff utarbeidet av KLP i 2010 til grunn for sine forsikringstekniske avsetninger.

Netto premiereserve

Netto premiereserve utgjør den forsikringstekniske kontantverdien av pensjonsrettigheter opptjent på beregningstidspunktet. Beregningen foretas av pensjonskassens aktuar.

Erstatningsreserven

Dette er karensavsetninger for uførerisiko, samt avsetninger som reflekterer forpliktelse som har inntruffet, men ennå ikke er oppgjort (mottatt premie for). Det følger av god regnskapsskikk at disse forpliktelsene regnskapsføres. Erstatningsreserven beregnes av aktuar basert på kontoføringsfiler fra pensjonskassens pensjonssystem. Erstatningsreserven inngår i posten brutto premiereserve.

Administrasjonsreserve

Administrasjonsreserven er opprettholdt med 2,24% av netto premiereserve. Administrasjonsreserven inngår i posten brutto premiereserve.

Risikoutjevningfond (RUF)

Risikoutjevningfondet skal brukes til å dekke evt underskudd på forsikringsvirksomheten. Risikoutjevningfondet behandles regnskapsmessig som en del av egenkapitalen.

Skatt

Pensjonskasser skattelegges etter samme regelverk som gjensidige livsforsikringsselskaper. Pensjonskassens finansieringsmodell innebærer at utsatt skattefordel ikke oppfyller kravet til balanseføring etter god regnskapsskikk. Pensjonskassen ilegges 0,3% formuesskatt av ligningsmessig nettoformue.

Sammenlignbare tall

Alle tall er presentert i norske kroner og viser sammenligning med 2017 for Sandefjord kommunale Pensjonskasse.

Beskrivelse av pensjonsordningen

Sandefjord kommunale Pensjonskasse administrerer pensjonsordningen for Sandefjord kommune, Sandefjord Bredbånd, Andebu Legekantor og Pensjonskassen. Pensjonsordningen gir en definert ytelse i hht tariffavtalen innenfor KS-området.

Ordningen finansieres ved at arbeidsgiver og medlem innbetaler en bestemt andel av pensjonspliktig lønn. Medlemskap i pensjonsordningen er pliktig for ansatte som fyller kravet til medlemskap. Unntatt fra medlemskap er bl.a. lærerne (Statens Pensjonskasse) og leger og sykepleiere (KLP).

Pensjonskassens ansatte omfattes av pensjonskassens kollektive pensjonsordning på lik linje med andre medlemmer.

2 Premieinntekter.

Antall premiebetalende medlemmer (aktive) pr 31.12.2018 er 4 474 personer (2017: 4 306). Disse er ansatt hos Sandefjord kommune, Sandefjord Bredbånd, Andebu Legesenter og Sandefjord kommunale Pensjonskasse. Sandefjord kommune betaler også premier for foretak som er nedlagt eller avvirket, men hvor det gjenstår pensjonsrettigheter. Dette gjelder Sandefjord Distriktsrevisjon og Larvik og Sandefjord Alarmsentral.

Pensjonskassens styre fastsetter årlig premiesatsen i pensjonsordningen for det påfølgende året etter anbefaling fra ansvarshavende aktuar og etter innhentet uttalelse fra kommunen. Premiesatsen består av delsatser for ordinær årspremie, administrasjonstillegg og ikke-forsikringsbare ytelser. Arbeidsgivers premie var i 2018 på 9,66% mens medlemspremien var 2,0 % begge beregnet av pensjonsgivende lønn.

NOTER

I tillegg betaler arbeidsgiver reguleringspremie (som dekker oppreguleringen pga lønns- og G-vekst gjennom året) og rentegaranti-premie (som dekker kostnaden knyttet til risikoen ved ikke å oppnå garantert rente). Premiene blir endelig beregnet og oppgjort i det forsikringstekniske oppgjøret (FTO).

	2018		2017	
	Prosent	Kroner	Prosent	Kroner
Premieinntekter				
Premie fra arbeidsgivere (av pensjonsgivende lønn)	9,66 %	135 319 562	9,66 %	134 971 338
Premie fra medlemmer (av pensjonsgivende lønn)	2,00 %	28 056 681	2,00 %	26 672 427
Reguleringspremie		67 630 600		62 918 076
Rentegarantipremie		1 375 960		1 950 000
Avgitt gjenforsikringspremie		-116 500		-94 308
Flytting premiereserve mv. fra andre forsikringsordninger		1 210 500		0
Netto premieinntekter	11,66 %	233 476 803	11,66 %	226 417 533

3 Renteinntekter.

Renteinntekter	2018	2017
Bank	864 258	843 558
Obligasjoner, sertifikater og rentefond	31 228 620	33 138 351
Obligasjoner i Hold-til-forfall-porteføljen (HTF)	7 749 327	12 068 091
Utbytte fra eiendomsfond	14 908 959	12 616 209
Pantelån	2 046 072	2 397 921
Sum	56 797 237	61 064 130

4 Kapitalavkastning

Kollektivporteføljen	2018	2017	2016	2015	2014
Verdijustert avkastning (%)	0,6	7,1	5,1	2,4	5,6
Bokført avkastning (%)	3,0	3,2	3,2	3,3	4,9
Selskapsporteføljen	2018	2017	2016		
Verdijustert avkastning (%)	1,2	1,5	2,3		

Verdijustert avkastningen er beregnet som tidsvektet avkastning. Bokført avkastning er beregnet som forenklet, pengevektet avkastning (Dietz) .

5 Verdiendringer på investeringer.

Urealisert verdiendringer - gevinst / (tap)	2018	2017
Norske sertifikater, obligasjoner og rentefond	-9 799 284	8 123 095
Aksjefond	-81 348 184	102 073 071
Eiendomsfond	7 727 742	16 610 429
Netto urealisert gevinst / (tap)	-83 419 725	126 806 594

6 Realisert gevinst og tap på investeringer.

Realisert gevinst / (tap)	2018	2017
Amortisering - HTF-obligasjoner, årets endring	551 160	-94 345
Amortisering - HTF-obligasjoner, ved innløsning	-1 165 100	-1 406 800
Norske sertifikater, obligasjoner og rentefond	-581 811	6 308 357
Aksjefond	36 621 440	14 527 791
Netto realisert verdipapirresultat	35 425 689	19 335 003

NOTER

7 Pensjoner.

SkP leverer offentlig tjenestepensjon i samsvar med Hovedtariffavtalen. Det er fire pensjonstyper:

Alderspensjon: SkP yter en alderspensjon på 66 prosent av lønn inntil 12 ganger Folketrygdens grunnbeløp (G) ved full opptjening. Full opptjening oppnås etter 30 år i full stilling. Alderspensjon levealderjusteres.

Uførepensjon: Nettoytelse i tillegg til uføretrygd/arbeidsavklaringspenger fra Folketrygden. Det gis også i noen tilfeller uførepensjon selv om personen ikke får noen utbetaling fra Folketrygden. Slike ytelser innvilges av styret.

Ektefellepensjon: Ytelse til gjenlevende ektefelle.

Barnepensjon: Ytelse til mindreårige barn.

Basert på tallene i forsikringsteknisk oppgjør 31.12.2018 er bestandssammensetningen slik:

Antall pensjonister	31.12.2018	31.12.2017
Alderspensjonister	1 637	1 527
Uførepensjonister	580	562
Ektefellepensjonister	222	205
Barnepensjoner	9	11
AFP65-66 år	69	69
Antall pensjonister totalt	2 517	2 374
AFP62-64 år (kommunens forpliktelse)	72	71
Totalt antall pensjonister inkl. AFP-pensjonister	2 589	2 445

Utbetalinger pr pensjonstype	2018	2017
Alderspensjon	76 649 246	69 045 159
Uførepensjon	18 177 551	19 201 167
Ektefellepensjon	8 185 609	7 995 039
Barnepensjon	377 767	446 679
AFP65-66 år	15 486 177	0
Andre pensjoner	22 065	0
Refusjon til andre kasser	7 034 162	6 999 943
Refusjon fra andre kasser / NAV	-17 205 105	-11 373 149
Netto utbetalte pensjoner	108 727 472	92 314 837

8 Spesifikasjon av premiereserve, administrasjonsreserve og erstatningsavsetning.

Premiereserven skal dekke fremtidige pensjonsforpliktelser. SkP har en dekningsgrad på 100 %. Durasjonen på totale forsikringsforpliktelser er beregnet av aktuar til 15,14 år. Den gjennomsnittlige diskonteringsrenten 2,78%.

	Netto premie- reserve	Adm.reserve	Erstatnings- reserve	Brt premie- reserve
Inngående balanse 01.01.	2 695 598 360	60 381 402	51 219 029	2 807 198 791
Flytteoppgjør - fra annen forsikringsordning, se note 26	1 152 857	57 643	0	1 210 500
Årets avsetning	141 407 179	3 135 703	2 500 000	147 042 882
Utgående balanse 31.12.	2 838 158 396	63 574 748	53 719 029	2 955 452 173

Følsomhetsanalyse

Effekten av en umiddelbar 25% økning i uførehyppigheten vil med dagens bestand innebære en belastning på 9,3 mill på årets risikoresultat. Effekten av en permanent økning på 15% i uførehyppigheten vil være en økning i premiereserven på 11,7 mill. Tilsvarende vil en permanent 10% reduksjon i dødeligheten med dagens bestand innebære en økning i premiereserven på 64,6 mill.

NOTER

9 Endring i forsikringsforpliktelsene

	Brutto premie- reserve	Tilleggs- avsetninger	Kursreg.- fond	Premie- fond	Sum forsikr. forpliktelser
Inngående balanse 01.01.	2 807 198 791	146 917 568	349 029 576	35 634 088	3 338 780 023
Korrigerings, reversert bruk av premiefond				188 771	188 771
Arbeidsgivers bruk av premiefondet til premie				-31 305 632	-31 305 632
Flytteoppgjør gjennom året, se note 25	1 210 500	169 530		31 358	1 411 388
Netto resultatførte avsetninger (res.post 6)	147 042 882		-83 419 725		63 623 157
Pliktig rente til premiefond				496 561	496 561
Overskudd på avkastningsresultatet (res.post 8.1)				28 261 033	28 261 033
Risikoresultatet tilordnet forsikr.kontr. (res.post 8.2)				36 336 734	36 336 734
Utgående balanse 31.12.	2 955 452 173	147 087 098	265 609 851	69 642 913	3 437 792 035

Arbeidsgivernes bruk av premiefondet til premie:	2018	2017	2016 *)
Årets bruk av premiefondet til premie	31 116 861	50 531 988	76 884 175

*) Består kun av tidligere Sandefjord kommunale Pensjonskasse som var sammenligningstall i årsregnskapet for 2017.

10 Resultatanalyse med disponering.

Aktuar lager en resultatanalyse i henhold til de ulike virksomhetsområdene i pensjonskassen. Årsresultatet blir fordelt på delområdene finans, risiko (forsikring) og administrasjon. Det at disponeringen av årsresultatet skjer "over streken" i resultatregnskapet, gjør at bruttoresultatet ikke framkommer i årsregnskapsoppstillingen. Bruttoresultat i kollektivporteføljen var kr. 68 331 405 før disponering, og det er dette resultatet aktuaren tar utgangspunkt i ved oppsett av resultatanalysen.

I samsvar med aktuarens anbefaling, vedtok styret å disponere hele renteresultatet og risikoresultatet til premiefond. Administrasjonsresultatet, rentegarantipremie og resultat i selskapsporteføljen skal etter regelverket disponeres til opptjent egenkapital.

Resultatkomponenter i teknisk regnskap	2018	2017
Netto inntekter fra invest. i kollektivporteføljen	19 457 508	231 136 282
-Garantert rente	-74 119 639	-70 913 783
-Pliktig rente til premiefondet	-496 561	-538 017
=Renteresultat	-55 158 692	159 684 482
-/+ til/fra kursreguleringsfond	83 419 725	-126 223 323
=Renteresultat (A)	28 261 033	33 461 159
Netto risikoresultat (B)	36 336 734	0
Administrasjonsresultatet		
Innbetalt premie for administrasjon	10 380 842	8 647 463
Frigjort v/utbetalinger	2 522 051	2 474 135
Faktiske kostnader i kollektiv	-10 545 215	-8 578 927
= Administrasjonsresultat (C)	2 357 678	2 542 671
Rentegarantipremien (D)	1 375 960	1 950 000
Sum kunderesultat (A+B+C+D)	68 331 405	37 953 830
Resultat av ikke-teknisk regnskap og skatt (selskapsporteføljen)	3 233 206	9 723 596
Samlet resultat i kollektiv og selskap før disponering	71 564 611	47 677 427
Disponering		
Til egenkapital - Opptjent egenkapital (fra selskapsres. + adm.res)	-6 966 844	-14 216 267
Til tilleggsavsetninger	0	0
Til premiefond (rente- + risikoresultat)	-64 597 767	-33 461 159
Disponeringer	-71 564 611	-47 677 427

NOTER

11 Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader.

Lønn og sosiale kostnader	2018	2017
Lønn og feriepenger	3 006 297	3 402 542
Sosiale kostnader inkludert pensjonskostnader *)	1 197 791	-1 853 259
Finansskatt	393 696	0
	4 597 785	1 549 283
Styrekostnader	2 018	2 017,00
Godtgjørelse, inkl. arb.giveravgift til styret	334 405	364 904
Andre kostn. (kurs, konferanser, bevertning)	79 448	118 376
	413 854	483 280
Administrasjonskostnader	2018	2017
Lisenser og programvare	1 304 733	1 356 103
Husleie	308 040	331 444
Aktuar- og beregningstjenester	613 227	809 422
Revisjonshonorar, ordinær revisjon	290 269	244 750
Revisjonshonorar, andre attestasjonstjenester	101 406	224 747
Kjøpte tjenester fra kommunen (regnskap, lønn, IT)	1 230 125	1 069 442
Andre kjøpte tjenester (honorarer)	193 915	442 861
Andre administrasjonskostnader	446 581	661 540
Kostnader ifm sammenslåing	0	351 019
	4 488 296	5 491 328
Sum forsikringsrelaterte administrasjonskostnader	9 499 934	7 523 892

*) Pensjonsmidlene knyttet til ansatte i pensjonskassen ble i 2017 vurdert til 2,9 mill høyere enn forpliktelsen, og dette kom til fradrag i posten sosiale kostnader. Dette medfører en overfinansiering av pensjonsforpliktelsen som ble ført på aktivasisiden i balansen.

Leieavtaler:

Pensjonskassen har leiekontrakt med Sandefjord kommune om leie av kontorlokaler i Stokke kommunehus.

Lønn og lån til ledelse og styre:

Navn	Rolle	Lønn	Styre- honorar	Lån
Erling F. Sørhaug	Styrets leder		71 824	
Vidar Andersen	Styrets nestleder		36 707	
Grethe Østgård	Styremedlem		35 459	
Bjørn Orerød	Styremedlem		35 349	
Liv Krossøy	Styremedlem		35 458	
Arne Antonsen	Styremedlem, til 18.01.2018		3 408	
Anne Merete Sørensen	Styremedlem, fra 19.01.2018		33 113	
Grethe Wiig Andersen	Styremedlem		35 458	
			286 776	
Irene Ormestad	Daglig leder	962 000		

Lån til pensjonskassens ansatte og medlemsvalgte styremedlemmer gis på ordinære medlemsvilkår. Daglig leder har ordinær pensjonsavtale. på linje med øvrige kommunalt ansatte og ingen form for sluttvederlag.

12 Investerings eiendommer

Pensjonskassen eier tidligere Stokke kommunehus og en hytte på Høk på Dagalifjell. Kommunehuset leies ut til Sandefjord kommune gjennom en evigvarende leiekontrakt. Sandefjord kommune er ansvarlig for vedlikehold og løpende kostnader knyttet til Stokke kommune-hus. Bygningsmassen verddivurderes årlig av uavhengig takstmann. Takstmannen er vurdert å ha anerkjent og relevant faglige kvalifikasjoner og har erfaring med lokalisering og kategorien av denne type eiendommer. Siste verddivurdering ble gjort ved årskiftet 2018/2019.

Den foreliggende taksten bygger på følgende forutsetninger: evigvarende utleiekontrakt med Sandefjord kommune, leietaker er forpliktet til å bekoste og administrere alt vedlikehold og kostnader som forsikring og kommunale avgifter. Leiekontrakten er 100% indeksregulert (kpi). Tomteverdien er satt til 9,5 mill, teknisk verdi av bygningene 95 mill med fradrag på 26 mill for utidsmessighet og vedlikeholdsmangler. Nåverdien av kontantstrømmen er beregnet til 102,7 mill for en 10-års periode, forutsatt en diskonteringsrente på 7,8% (avkastningskrav 5,8% + 2,0% inflasjon). Takstmannen gjør oppmerksom på at det ikke finnes direkte sammenlignbare eiendommer i området pga eiendommens karakter og leiekontrakt. Ut fra en samlet vurdering fastsetter takstmannen eiendommens verdi til 100 mill.

Etter avtale inngått i 2018 er det HR-avdelingen i kommunen som administrer utleie av hytta til ansatte. Avtalen løper foreløpig til 31.12.2019. I hht avtalen er det kommunen v/HR-avdelingen som mottar leieinntektene og betaler løpende kostnader og vedlikehold.

NOTER

Leieinntekter	2018	2017
Netto leieinntekter Stokke kommunehus	5 658 059	5 537 535
Netto leieinntekter hytta på Høk	-3 752	-23 709 *)
Sum leieinntekter investeringseiendommer	5 654 307	5 513 825

*) Netto leieinntekter i 2018 gjelder fram til kommunen overtok administreringen av hytten 01.07.2018.

Verdiendringer	2018	2017
Verdiregulering - Stokke kommunehus	5 000 000	19 000 000

Balansført verdi - Stokke kommunehus	2018	2017
Kostpris	43 051 548	43 051 548
Verdiregulering	56 948 452	51 948 452
Balansført verdi	100 000 000	95 000 000

Balansført verdi - Hytta på Høk	2018	2017
Kostpris	1 800 000	1 800 000
Verdiregulering	700 000	700 000
Balansført verdi	2 500 000	2 500 000

Samlet balansført verdi investeringseiendommer	102 500 000	97 500 000
--	-------------	------------

13 Skatt.

Skattegrunnlaget	Kollektivporteføljen	2018	2017
Resultat før skattekostnad		3 733 639	4 492 672
Regnskapsmessig gevinst ved salg av aksjer, skattefri etter fritaksmetoden		0	0
Inntekt fra deltakerlignede selskaper *)		0	9 816 582
Regnskapsmessig tap ved salg av aksjer, ikke fradrag etter fritaksmetoden		0	0
Andre permanente forskjeller		0	-2 705
Endring midlertidige forskjeller		345 756 059	-121 201 232
Overskudd overført fra Selskapsporteføljen		7 704 764	9 723 596
Fremført underskudd til senere år (+)/ brukt av fremførbart underskudd (-)		-357 194 462	0
Skattegrunnlag		0	-97 171 087

Skattegrunnlaget	Selskapsporteføljen	2018	2017
Resultat før skattekostnad		3 233 206	9 723 596
Regnskapsmessig gevinst ved salg av aksjer, skattefri etter fritaksmetoden		0	0
Inntekt fra deltakerlignede selskaper *)		0	0
Regnskapsmessig tap ved salg av aksjer, ikke fradrag etter fritaksmetoden		0	0
Andre permanente forskjeller		0	0
Endring midlertidige forskjeller		4 471 558	0
Overskudd/ underskudd overført til Teknisk regnskap		-7 704 764	0
Skattegrunnlag		0	9 723 596

Oversikt over midlertidige forskjelle Kollektiv- og selskapsporteføljen	2018	2017
Obligasjoner, aksjer mv. utenfor fritaksmetoden Teknisk regnskap	0	345 573 385
Obligasjoner, aksjer mv. utenfor fritaksmetoden Selskapsporteføljen	-2 793 732	1 677 827
Pensjonforpliktelser	1 069 849	1 288 523
Andre forpliktelser	0	0
Netto midlertidige forskjeller pr. 31.12.	-1 723 883	348 539 735
Fremførbart underskudd	-58 565 297	-413 474 174
Grunnlag utsatt skatt (skattefordel)	-60 289 180	-64 934 439
Utsatt skatt (skattefordel) **)	-15 072 295	-16 233 610

NOTER

*) Inntekten for 2017 er på fire deltageroppgaver basert på estimat. Det er tatt utgangspunkt i 2016 resultat. Endelig skattemessig resultat foreligger når deltageroppgavene mottas.

***) Det er usikkerhet om selskapet kommer i skatteposisjon i uoverskuelig fremtid. På bakgrunn av dette er utsatt skattefordel ikke oppført som en eiendel balansen.

Det er brukt en skattesats på 25% i 2017 og 2018. Pensjonskassen betaler finansskatt og skal ha en skattesats på 25%

1) Tallene for 2017 var i regnskapet i 2017 på kr. - 413 474 174. Ved levering av skattepapirer for 2017 er det korrigert tallet kr. - 415 759 759. Årsaken til endring er at deltageroppgaver fra KS investeringer ikke er endelig før etter avgivelse av regnskapet.

Formuesskatt fremkommer slik:	2018	2017
Sum bruttoformue/ ligningsverdi *)	3 693 422 009	3 414 102 961
Sum skattemessig /gjeld	-3 716 851 420	-3 578 187 082
Netto ligningsformue	-23 429 411	-164 084 121
Skattesats for formuesskatt for gjensidige livselskaper	0,3 %	0,3 %
Formuesskatt av netto ligningsformue	0	0

*) Formue på andeler i KS er for to investeringer estimert, basert på 2017 tall med tillegg på evt. innskudd foretatt i 2018. Endelig formue vil foreligge før selskapets selvangivelse blir levert.

Skattekostnad	2018	2017
Betalbar skatt av årets resultat	0	0
Endring i utsatt skatt/ skattefordel	0	0
Finansskatt av lønn 2)	0	0
Formuesskatt på årets formue	0	0
Skattekostnad	0	0

2) Finansskatt er for 2018 presentert som en lønnskostnad.

14 Aksjer og andeler i selskapsporteføljen.

Finansielle eiendeler målt til virkelig verdi (nivåkategorisert):

	2018	2017
Danske Norsk Likviditet (nivå 2) - kostpris	285 418 867	277 741 153
Urealisert verdiregulering	-2 793 732	1 677 827
Markedsverdi - finansielle eiendeler i selskapsporteføljen	282 625 135	279 418 980
Endringen i urealiserte gevinster/tap gjennom året	-4 471 558	-2 026 654

15 Andre fordringer.

Posten andre fordringer på 6,9 mill består av premiefordringer (kr. 984 846), påløpte ikke utbetalte finansinntekter (kr. 5 906 503), samt sykepenges (kr. 31 121).

16 Andre eiendeler.

Posten på 2,9 mill består av pensjonskassens bankinnskudd, herunder bundne skattetrekkmidler på 2,4 mill.

17 Investeringer som holdes til forfall.

Hold-til-forfall-porteføljen består av obligasjoner som holdes til forfall og som vurderes til amortisert kost. Bokført avkastning i porteføljen var 4.2% (2017: 3,8%) og gjennomsnittlig durasjon er 1,4 år (2016: 0,85 år)

NOTER

Obligasjon			Balanseført	Amortisert
ISIN	Utsteder	Kostpris	verdi	kost
NO0010561103	Eika Boligkreditt	1 011 400	1 002 571	-8 829
NO0010622137	Sparebank 1 Boligkreditt	6 703 800	6 302 899	-400 901
NO0010598469	KfW	5 980 800	5 994 748	13 948
NO0010700263	Sparebanken Øst	5 988 000	5 993 357	5 357
NO0010685704	Eika Boligkreditt	6 000 000	6 000 000	0
NO0010592280	DNB Boligkreditt	5 894 000	5 576 915	-317 085
NO0010649940	Sandnes Sparebank	5 445 000	5 191 046	-253 954
NO0010588288	Sparebank 1 SMN	5 205 000	5 042 729	-162 271
NO0010592835	DNB Bank	5 380 500	5 086 423	-294 077
NO0010536626	Sparebank 1 Østfold Akershus	3 000 000	3 000 000	0
NO0010664402	DNB Boligkreditt	2 966 400	2 989 234	22 834
NO0010607237	Sparebanken Vest Boligkreditt	9 297 000	9 080 849	-216 151
NO0010580723	Glitre Energi	15 385 000	15 072 709	-312 291
NO0010641723	Lyse Energi	5 356 000	5 134 560	-221 440
NO0010486772	Hafslund	5 500 000	5 008 221	-491 779
NO0010636152	Hafslund	4 116 400	4 042 292	-74 108
NO0010622004	Trøndelag Bomveiselskap	7 487 900	7 034 808	-453 092
NO0010686660	Entra Eiendom	2 998 200	2 999 144	944
NO0010709678	Nortura	5 000 000	5 000 000	0
NO0010667843	Schibsted	5 950 200	5 977 045	26 845
NO0010674922	Norske Tog	6 916 000	6 988 844	72 844
NO0010605587	Eika Boligkreditt	7 000 000	7 000 000	0
NO0010678766	Gjensidige Bank Boligkreditt	6 764 800	6 861 854	97 054
NO0010676141	Trondheim kommune	5 003 500	5 001 121	-2 379
NO0010566524	DNB Boligkreditt	2 959 800	2 989 221	29 421
NO0010614647	Trondheim kommune	3 002 400	3 000 479	-1 921
Sum		146 312 100	143 371 068	-2 941 032
Opptjente, ikke forfalte renter			3 495 581	
Sum obligasjoner holdt til forfall		146 312 100	146 866 649	

Markedsverdien av hold-til-forfall-porteføljen var på balansetidspunktet 7,2 mill kr høyere enn balanseført verdi.

18 Utlånsporteføljen.

Utlånsporteføljen er klassifisert som holdt til forfall og vurdert i henhold til forskrift for forsikringsselskaper om vurdering av tap på utlån, garantier m.v. (tapsforskriften). Alle lån har førsteprioritets pant og ligger innenfor 75% av boligens verdi. I 2018 ble det innvilget ett helt nytt lån (2017: 1), og fire utvidelser av eksisterende lån (2017: 14). Ved årets slutt hadde pensjonskassen 159 lånekunder (2017: 160).

Utlån	2018	2017
Hovedstol	85 963 437	106 413 107
Påløpt rente	330 645	658 421
Sum	86 294 082	107 071 529

19 Finansiell risiko.

Pensjonskassen finansielle eiendeler er utsatt for flere typer markedsrisikoer. Aksjerisiko og rente-/spread(kreditt)risiko er de to vesentligste, men man er også eksponert for bl.a valuta- og eiendomsrisiko.

For å overvåke og styre risikoen, bruker pensjonskassen et elektronisk verktøy levert av konsultentselskapet Mercer. På månedsbasis overvåkes porteføljens sammensetning, avkastning og risiko. Mercer utarbeider en uavhengig risikoreport til Styret hvert kvartal.

For å minimere samlet risiko diversifiserer pensjonskassen sin samlede portefølje. Dette gjøres gjennom å investere i ulike aktiva-klasser og på ulike utstedere. Pensjonskassen er kun eksponert mot aksjemarkedet gjennom profesjonelle aksjefond og ikke direkte i enkeltaksjer. Derivater kan brukes av forvalterne for å redusere risikoen i delporteføljene.

NOTER

Stresstest I og II utarbeides kvartalsvis i risikoreporten

Tapspotensial 31.12 pr type risiko	Stresstest I		Stresstest II	
	2018	2017	2018	2017
Renterisiko	12 827 559	8 700 000	31 281 807	44 900 000
Aksjerisiko	216 553 699	301 400 000	131 244 666	147 300 000
Eiendomsrisiko	113 500 958	101 700 000	54 480 460	48 800 000
Valutarisiko	0	15 200 000	0	7 300 000
Spreadrisiko	142 329 687	137 200 000	81 936 597	77 000 000
Andre risikoeer / korrelasjoner	-15 403 652	-25 100 000	-42 147 645	-14 100 000
Samlet tapspotensial	469 405 707	530 400 000	256 547 936	266 300 000
Bufferkapital	746 830 655	722 800 000	549 488 327	634 200 000
Utnyttelsesgrad	63 %	73 %	47 %	42 %

Pensjonskassens risikoprofil gjennom 2018 har ikke variert eller endret seg vesentlig.

20 Virkelig verdi hierarki

Tabellen under viser finansielle instrumenter i kundeporteføljen til virkelig verdi i henhold til verdsettelsesmetode. De ulike nivåene er definert som følger:

*Nivå 1: Notert pris på balansedagen for et identisk instrument i et aktivt marked. Markedskursene må være enkelt og regelmessig tilgjengelige og representere faktiske transaksjoner på armlengdes avstand. Gjeldende kjøpskurs benyttes.

*Nivå 2: Verdsettelsesmetode der alle vesentlige forutsetninger er hentet fra observerbare markeder

*Nivå 3: Verdsettelsesmetode der en eller flere vesentlige forutsetninger ikke er hentet fra observerbare markeder

Finansielle eiendeler	31.12.2018	Hierarki		
		Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Aksjefond, norske	177 764 142		177 764 142	
Aksjefond, utenlandsk eksponering	478 459 188		478 459 188	
Eiendomsfond	352 832 452			352 832 452
Pengemarkedsfond	280 357 251		280 357 251	
Obligasjonsfond	846 919 358		846 919 358	
Mandatforvaltet, direkteide obligasjoner	875 951 057	875 951 057		
Andre finansielle eiendeler (bankinnskudd)	159 314 260		159 314 260	
	3 171 597 707	875 951 057	1 942 814 198	352 832 452

Andeler i eiendomsfond er verdsatte med verdjustert egenkapital (VEK) oppgitt fra forvalter. VEK er beregnet vha uavhengige takster på underliggende eiendommer. Eiendomsfond er derfor kategorisert som nivå 3.

NOTER

21 Finansielle eiendeler målt til virkelig verdi.

	Anskaffelses- kost	Urealisert verdiendring	Opptjente renter	Virkelig verdi 31.12.2018
Nordea Norge Verdi	40 312 125	12 198 919		52 511 044
KLP AksjeNorge indeks	46 985 198	22 558 888		69 544 086
Danske Invest Norske Aksjer	44 500 000	11 209 012		55 709 012
Aksjefond med norske mandat	131 797 323	45 966 818		177 764 142
KLP Aksjeglobal Indeks II	115 283 357	83 813 906		199 097 263
KLP Aksjeglobal Indeks III	53 283 619	12 913 426		66 197 045
KLP Aksjeglobal Indeks IV	50 000 000	10 081 181		60 081 181
Nordea Stabile Aksjer Global	69 509 860	51 335 347		120 845 207
Odin Global A	15 289 052	16 949 440		32 238 492
Aksjefond med globale mandat	303 365 888	175 093 300		478 459 188
Aberdeen Eiendomsfond Norge I	105 822 443	8 300 440		114 122 883
Pareto Eiendomsfelleskap	60 874 039	12 818 506		73 692 545
Storebrand Eiendomsfond Norge	116 594 765	25 740 268		142 335 033
DnB Scandinavian Property Eiendomsfond	20 050 000 303 341 246	2 631 991 49 491 205		22 681 991 352 832 452
Sum aksjer og andeler	738 504 458	270 551 324		1 009 055 781
PLUSS Likviditet I	259 438 943	-4 586 738		254 852 205
PLUSS Likviditet II	25 343 366	161 680		25 505 046
Pengemarkedsfond	284 782 309	-4 425 058		280 357 251
Nordea FRN Kreditt	259 832 247	3 468 689		263 300 936
Alfred Berg Nordic Investment Grade Ins	280 406 459	2 977 462		283 383 921
Danske Invest Nordisk Kredittobligasjon	150 992 905	-463 145		150 529 760
Alfred Berg Nordic Invest Grade ACC	150 000 000	-295 259		149 704 741
Obligasjonsfond	841 231 611	5 687 747		846 919 358
Obligasjonsportefølje forvaltet av Nordea Asset Management	361 776 670	-4 335 019	3 433 786	360 875 437
Obligasjonsportefølje forvaltet av Alfred Berg Kapitalforvaltning	513 768 139	-1 869 142	3 176 623	515 075 620
Diskresjonær obligasjonsportefølje	875 544 809	-6 204 161	6 610 409	875 951 057
Sum obligasjoner og andre papirer med fast avkastning	2 001 558 729	-4 941 472	6 610 409	2 003 227 665
Andre finansielle eiendeler - Bankinnskudd	159 314 260			159 314 260
Sum finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	2 899 377 447	265 609 851	6 610 409	3 171 597 707

22 Kursreguleringsfond.

Kursreguleringsfondet består av differansen mellom virkelig verdi ved årsslutt og anskaffelseskost. SkP fører dette etter porteføljeprinsippet der alle aksjer, andeler og obligasjoner holdt for omsetning, blir sett under ett.

Aktivklasse	31.12.2018	31.12.2017
Aksjefond	221 060 118	302 408 302
Eiendomsfond	49 491 205	41 763 463
Obligasjonsfond	5 687 747	7 222 163
Pengemarkedsfond	-4 425 058	-3 725 564
Diskresjonære omløpsporteføljer	-6 204 161	1 361 212
Totalt	265 609 851	349 029 576

NOTER

23 Egne pensjonsforpliktelser.

Pensjonskostnad og pensjonsforpliktelse er beregnet i tråd med IAS19. Pensjonskassen benytter ikke korridormetoden. Estimataavvik innregnes i "Andre resultatkomponenter".

	2018	2017
	Beste estimat	Beste estimat
Pensjonsforpliktelse		
Brutto påløpt pensjonsforpliktelse 01.01.2018	13 499 149	10 269 079
Årets opptjening	514 719	591 437
Arbeidsgiveravgift	72 575	83 393
Rentekostnad på pensjonsforpliktelsen	303 440	265 245
Aktuarielt tap (gevinst)	-207 343	-1 804 778
Pensjonsutbetalinger	-612 196	-544 341
Arb.giveravgift av innbetalte pensjonsmidler	-72 380	-81 037
Fusjon 3 pensjonskasser (overtakelse/oppkjøp)	0	4 720 151
Brutto påløpt forpliktelse inkl. aga 31.12.2018	13 497 966	13 499 149

	2018	2017
	Beste estimat	Beste estimat
Pensjonsmidlene		
Brutto påløpt pensjonsforpliktelse 01.01.2018	14 787 672	8 599 606
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	339 446	315 185
Aktuariell tap/gevinst	-500 970	1 510 821
Innbetalinger	585 709	655 767
Medlemsinnskudd	68 534	67 087
Pensjonsutbetalinger	-612 196	-544 341
Betalte kostnader	-28 000	-27 133
Arbeidsgiveravgift av innbetalte pensjonsmidler	-72 380	-81 037
Fusjon 3 pensjonskasser (overtakelse/oppkjøp)		4 291 717
Brutto påløpt forpliktelse inkl. aga	14 567 815	14 787 672

	2018	2017
Balanseført pensjonsforpliktelse		
Brutto påløpt pensjonsforpliktelse ved periodens slutt	13 497 966	13 499 149
Pensjonsmidler ved preiodens slutt	14 567 815	14 787 672
Netto pensjonsforpliktelse - underfinansiert (- overfinansiert)	-1 069 849	-1 288 523

	2018	2017
Periodens pensjonskostnad framkommer slik:		
Balanseførte pensjonsforpliktelser 01.01.	1 288 523	-1 669 473
Balanseførte pensjonsforpliktelser 31.12.	1 069 849	1 288 523
Resultatført pensjonskostnad	218 674	-2 957 996

	31.12.2018	31.12.2017
Medlemsstatus		
Antall aktive	5	5
Antall oppsatte	1	2
Antall pensjoner	4	3
Gjennomsnittlig pensjonsgrunnlag, aktive	668 608	599 247
Gjennomsnittlig alder, aktive	51,7	50,0
Gjennomsnittlig tjenestetid, aktive	11,9	13,4

	2018	2017
Forutsetninger		
Diskonteringsrente	2,60 %	2,30 %
Lønnsvekst	2,75 %	2,50 %
G-regulering	2,50 %	2,25 %
Pensjonsregulering, pensjoner under utbetaling	1,75 %	1,50 %
Forventet avkastning	2,60 %	2,30 %
Agasats	14,10 %	14,10 %

NOTER

24 Solvensmargin

	2018	2017
Netto ansvarlig kapital	294 790	260 362
50% av risikoutjevningssfond	25 559	26 352
50% av tilleggsavsetning	73 544	73 459
Solvensmargin kapital	393 893	360 172
Minstekrav til solvensmargin kapital	124 308	117 445
Samlet solvensmargin kapital i % av solvensmargin krav	317 %	307 %

25 Andre forpliktelser

Posten andre forpliktelser på 17,0 mill består hovedsakelig av refundert AFP65-66 kostnad til kommunen (13,7 mill), leverandørgjeld (0,2 mill), feriepenger, (0,4 mill) og off.avgifter (2,7 mill).

26 Flytteoppgjør i 2018

Det er gjennomført ett flytteoppgjør i løpet av 2018 og det gjelder Andebu, Ramnes og Stokke Revisjonsdistrikt. Det var 3 rettighetshavere som var registrert i KLP, og hvor Sandefjord kommunale Pensjonskasse refunderte til KLP for opparbeidet tid i Sandefjord.

Flytteoppgjørene:	Sum
Andel premiereserve	1 152 857
Andel administrasjonsreserve	57 643
Sum mottatt premiereserve inkl. adm.reserve	1 210 500
Andel tilleggsavsetninger	69 410
Andel kursreservefond	100 120
Sum mottatt tilleggsavsetninger mv	169 530
Sum premiereserve, tilleggsavsetninger mm	1 380 030
Andel premiefond	31 358
Sum flytteoppgjør	1 411 388
<u>Transaksjoner før reell overtakelse/overførsel bank:</u>	
Forskutterte pensjoner januar og februar 2018 (av KLP) (post 5.1. i resultat)	-22 065
Avkastning på midlene + forsinkelsesrente fram til 11.06.2018 (post 2.2 i resultat)	12 387
Administrasjonskostnad (til KLP) (post 9.2 i resultat)	-1 103
	-10 781
Samlet oppgjør fra KLP Forsikring	1 400 607

GABLER

Til Styret i Sandefjord kommunale Pensjonskasse

AKTUARERKLÆRING FOR 2018

Gabler Pensjonstjenester AS er ansvarshavende aktuar for Sandefjord kommunale Pensjonskasse. Undertegnede utøver arbeidet på vegne av Gabler Pensjonstjenester AS.

Som pensjonskassens ansvarshavende aktuar skal Gabler Pensjonstjenester AS sørge for at pensjonskassen til enhver tid blir drevet på en forsikringsteknisk ansvarlig måte. I henhold til dette har vi vurdert den forsikringstekniske situasjon for Sandefjord kommunale Pensjonskasse for 2018.

Rimeligheten i fordelingen i henhold til Lov om Forsikringsvirksomhet § 3-13 (Tilordning av avkastning, overskudd) og § 3-14 (Overskudd på risikoresultatet) er vurdert i samsvar med Lov om Forsikringsvirksomhet § 3-18 (Anvendelse av overskudd tilordnet kontrakten).

Pensjonskassen har benyttet pristariffer som er meldt til Finanstilsynet i samsvar med Lov om Forsikringsvirksomhet § 3-7 (Meldeplikt og tilsyn med pristariffer).

Premiereserven for de kontraktfastsatte forpliktelsene er beregnet i samsvar med Lov om Forsikringsvirksomhet § 3-9 (Premiereserve knyttet til kontraktfastsatte forpliktelser).

Etter vår vurdering er disse forhold i samsvar med lov og forskrifter, og pensjonskassen oppfyller gjeldende krav til avsetninger.

Oslo, 27. mars 2019
Gabler Pensjonstjenester AS

Anne Sundby Magnussen
Aktuar

BDO AS
 Ramdalveien 6
 Postboks 269 Sentrum
 3101 Tønsberg

Uavhengig revisors beretning

Til styret i Sandefjord Kommunale Pensjonskasse

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Sandefjord Kommunale Pensjonskasse' årsregnskap.

Årsregnskapet består av:

- Balanse per 31. desember 2018
- Resultatregnskap for 2018
- Oppstilling over endringer i egenkapital
- Kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per 31. desember 2018
- Noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening:

Er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2018, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Annen informasjon

Ledelsen er ansvarlig for annen informasjon. Annen informasjon består av årsberetningen, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke annen informasjon, og vi attesterer ikke den andre informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese annen informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom annen informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at annen informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god

regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til:

<https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

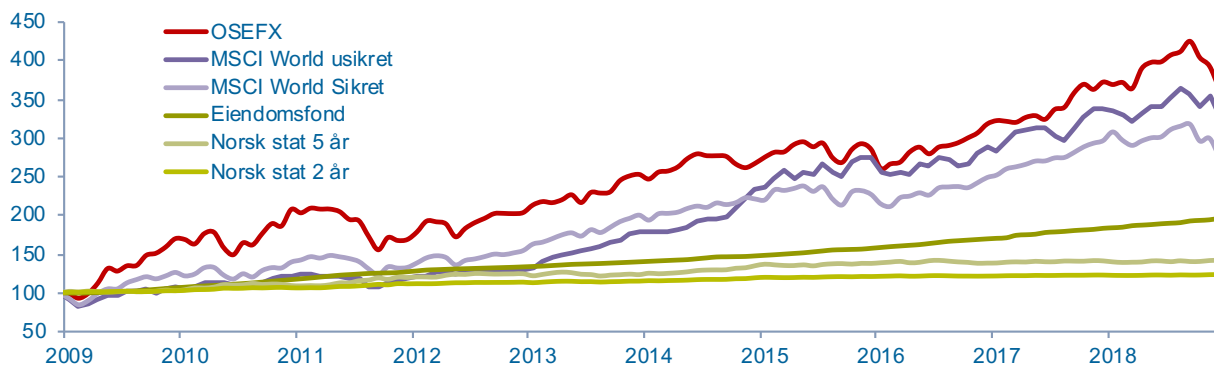
Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Tønsberg, 27. mars 2019
BDO AS

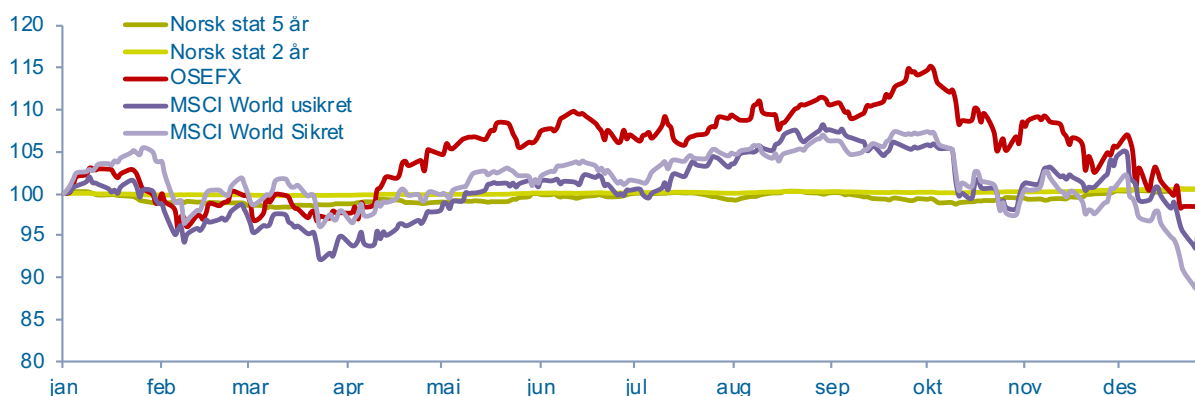
Trond Vidar Vettestad
Statsautorisert revisor

ANALYTISK INFORMASJON

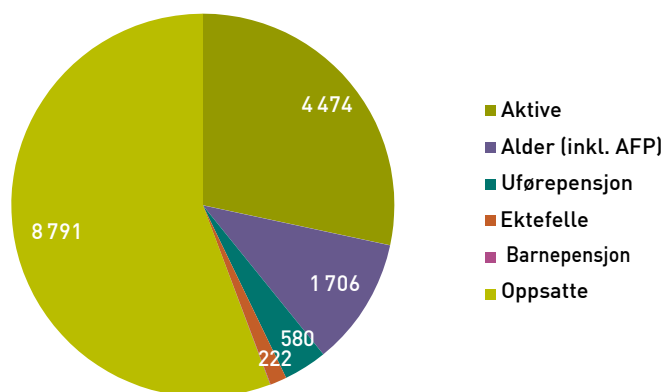
Langsiktig avkastning - siste 10 år

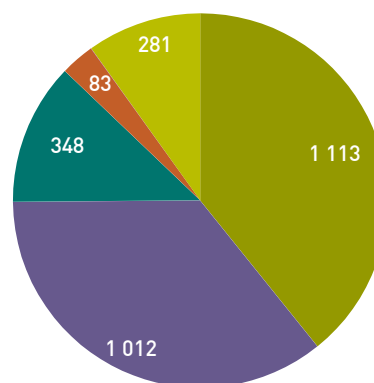
Kortsiktig avkastning - 2018

Antall medlemmer

Netto premiereserve

Sandefjord kommunale pensjonskasse
Postadresse: Postboks 2025, 3202 Sandefjord
Besøksadresse: Nygårds allé1, 3160 Stokke

E-post: pensjon@sandefjord.kommune.no
Telefon: 33 41 97 50